

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2020 р.

03-10-116

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ
та методичні рекомендації з її організації та проходження

**Program of the research practice
and methodological recommendations for its organization and passage**

спеціальність	263 «Цивільна безпека»
specialty	263 «Civil security»

спеціалізація (ОПП)	«Охорона праці»
specialization (EPP)	«Occupational safety and health»

Рівне – 2020

Робоча програма науково-дослідної практики та методичні рекомендації з її організації та проходження для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека». Рівне: НУВГП, 2020. – 20 с.

Розробник: Гнеушев Володимир Олександрович, канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності

Протокол від 03 березня 2020 р. № 9.

Завідувач кафедри _____ В. Л. Филипчук

Керівник групи забезпечення спеціальності 263 «Цивільна безпека»

_____ В. Л. Филипчук

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІБА

Протокол від 31 березня 2020 р. №4

Голова науково-методичної ради з якості ННІБА

_____ Р. М. Макаренко

© Гнеушев В. О., 2020

© НУВГП, 2020

ВСТУП

Програма науково-дослідної практики (далі – практики) та методичні вказівки з її проходження складено відповідно до освітньо-професійної програми «Охорона праці» другого рівня вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» і за рекомендаціями, викладеними у «Тимчасовому положенні про організацію проведення практик для здобувачів вищої освіти НУВГП» [1].

Науково-дослідна практика є завершальним етапом навчання та передуює виконанню здобувачами вищої освіти кваліфікаційних (магістерських) робіт. Вона передбачає узагальнення й удосконалення здобутих ними знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом з метою їх підготовки до самостійної трудової діяльності, а також збір матеріалів для виконання кваліфікаційних робіт.

Для проходження практики здобувачі освіти направляються в організації або підприємства, з якими укладено відповідні договори і які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам освітньої програми.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності. Керівник практики від кафедри перевіряє організацію та якість роботи студентів під час проходження практики.

На період проходження практики здобувачі освіти отримують статус практиканта і зобов'язані дотримуватися вимог внутрішнього трудового розпорядку підприємства, виробничої дисципліни та охорони праці.

За результатами науково-дослідної практики здобувачі освіти складають та захищають звіт про її проходження.

Анотація

У процесі підготовки висококваліфікованих фахівців до практичної, управлінської та науково-дослідної діяльності у сфері цивільного захисту, виробничої та техногенної безпеки, зі створення і підтримання належних, безпечних і здорових умов праці та запобігання виникнення надзвичайних ситуацій, аварій, пожеж, виробничого травматизму та професійних захворювань науково-дослідна практика є заключною ланкою практичної підготовки здобувачів освіти.

Вона дозволяє поглибити та закріпити їх теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, підібрати фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи і проведення наукових досліджень з проблем сфери цивільного захисту з метою набуття здобувачами вищої

освіти компетентностей інноваційного характеру, навичок науково-дослідної або управлінської діяльності.

Ключові слова: кваліфікаційна робота; дані; аналіз; охорона праці; дослідження, безпека, захист.

Abstract

In the process of preparing highly qualified specialists for practical, managerial and research activities in the field of civil protection, industrial safety, to create and maintain proper, safe and healthy working conditions and to prevent emergencies, accidents, fires, industrial injuries and occupational injuries and occupational diseases research practice is the final link in the practical training of educational recipients.

It allows to deepen and consolidate their theoretical knowledge in all disciplines of the curriculum, to select factual material for the implementation of qualification (master's) work and to carry out scientific researches on problems of the field of civil protection with the purpose of acquiring by the higher education qualifiers of innovative character, skills of scientific and research activity.

Keywords: qualification work; data; analysis; Occupational Health; research, security, protection.

1. Опис навчальної дисципліни (практики)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (практики)
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 26 "Цивільна безпека"	Нормативна
Загальна кількість годин - 180 (4 тижні)	Спеціальність 263 „Цивільна безпека”	<i>Рік підготовки</i>
	Освітньо-професійна програма "Охорона праці"	2-й
		<i>Семестр</i>
	Рівень вищої освіти: Магістр	3-й
		Вид контролю:
		диференційований залік

2. Мета та завдання науково-дослідної практики

Метою науково-дослідної практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань здобувачів освіти з усіх дисциплін навчального плану, підбір фактичного матеріалу для виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи і проведення наукових досліджень з проблем сфери цивільної

безпеки з метою набуття здобувачами вищої освіти компетентностей інноваційного характеру, навичок науково-дослідної, та управлінської діяльності.

Завданням практики є оволодіння загальними компетентностями, що передбачені освітньо-професійною програмою і мають бути набуті та використані здобувачами освіти в період практики:

- здатність до системного творчого мислення, наполегливість у досягненні мети професійної та науково-дослідницької діяльності;
- здатність до пошуку, опрацювання та узагальнення професійної і науково-технічної інформації;
- здатність до презентації власних і колективних результатів професійної та науково-дослідної діяльності;
- креативність, здатність до індивідуальної науково-дослідної діяльності.

Програмними результатами практики є набуття здобувачами освіти:

- вміння використовувати сучасні інформаційні ресурси у сфері професійної діяльності;
- знань основних концепцій цивільного захисту, охорони праці, сталого розвитку і методології наукового пізнання;
- знань сучасних методів та інструментальних засобів досліджень та прогнозів виникнення виробничих небезпек, ризиків та можливих джерел надзвичайних ситуацій, у тому числі методів та засобів математичного і геоінформаційного моделювання;
- знань правових та етичних норм для оцінки професійної діяльності, розроблення та реалізації соціально-значущих проєктів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини в трудовому процесі;
- здатності до реалізації комплексних проєктів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, збереження здоров'я та працездатності людини в трудовому процесі з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

3. Організація проведення практики

Організація проведення науково-дослідної практики передбачає виконання наступних етапів:

- формування індивідуального графіку проходження науково-дослідної практики та ознайомлення здобувача освіти з вітчизняними та іноземними науковими та іншими джерелами літератури з метою формування

практикантом бібліографічного списку літератури за обраним напрямом дослідження. За цей період здобувачі освіти зобов'язані здійснити огляд нормативної документації та спеціальної літератури, виконати підбір та обробку статистичних даних з обраного напрямку кваліфікаційної роботи, скласти план проведення експериментального чи аналітичного дослідження за темою індивідуального завдання;

- виконання індивідуального завдання та програми практики в цілому, завершення роботи над формуванням теми випускової роботи,
- оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики і його захист.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики від кафедри, який призначається з числа викладачів з науковим ступенем доктора або кандидата наук.

Виконання індивідуального завдання здійснюється здобувачами освіти за попередньо обраною темою кваліфікаційної роботи в терміни, означені програмою науково-дослідної практики. Матеріали дослідження, як і інша отримана інформація, включаються до звіту з практики у відповідності з його структурою та обсягом.

5.1. Порядок направлення здобувачів освіти на практику

Здобувачів освіти направляють на практику відповідно до наказу по університету. У наказі зазначається вид практики, терміни та місце її проходження, розподіл та закріплення здобувачів за керівником практики від кафедри тощо. Форма наказу визначається діючими вимогами НУВГП.

Проект наказу готується кафедрою охорони праці та безпеки життєдіяльності і подається керівникові практики від університету до початку практики.

Якщо за поважних причин здобувач освіти не може пройти науково-дослідну практику у заплановані терміни, у проекті наказу окремим пунктом вказується термін позапланової практики, прізвище здобувача та підстава перенесення термінів практики. Для перенесення термінів проходження практики завчасно повинні бути оформлені відповідні дозволи. Перенесення термінів практики здійснюється за письмовою заявою здобувача на ім'я ректора НУВГП за погодженням з керівником практики та завідувачем випускової кафедри. З будь-яких причин, не узгоджених з університетом, перенесення термінів практики не дозволяється.

Розпочинаючи проходження практики, здобувач повинен вчасно пройти інструктажі з безпеки життєдіяльності на кафедрі і з охорони праці за місцем проходження практики. Проведення інструктажу здобувачів на кафедрі

здійснюється під час настановних зборів. На цих зборах відбувається ознайомлення здобувачів з вимогами до проходження практики та оформлення необхідних документів. Під час зборів (за 1-3 дні до початку практики або в перший її день) здобувачам надаються документи у складі: лист-направлення на практику, бланк повідомлення про прибуття на практику, графік проходження практики, щоденник практики, робоча програма та методичні вказівки до проходження практики. За ініціативою керівника практики (керівника кваліфікаційної роботи) можуть надаватися також інші документи інформаційного або навчально-наукового змісту, необхідні для успішного виконання програми практики.

Відповідальність за організацію, проведення і контроль науково-дослідної практики покладається на керівника практики від кафедри.

5.2. Обов'язки відповідального за науково-дослідну практику від кафедри

Відповідальний за науково-дослідну практику на випусковій кафедрі призначається завідувачем кафедри і підпорядковується безпосередньо керівнику практики від університету.

Основними обов'язками відповідального за науково-дослідну практику від кафедри є:

- своєчасне, до початку практики складання і подання керівнику практики від університету для узгодження договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти, проектів наказів про проведення науково-дослідної практики, направлень на практику, розпоряджень на практику;

- організація та проведення настановних зборів з метою ознайомлення здобувачів освіти з порядком проходження практики, проведення інструктажу з безпеки життєдіяльності та видачі документів: направлень на практику, розпоряджень на практику, щоденників практики та повідомлень про прибуття практиканта на базу практики;

- забезпечення своєчасності формування здобувачами індивідуальних графіків проходження практики та отримання ними індивідуальних завдань від керівників випускових кваліфікаційних робіт;

- своєчасне ознайомлення студентів з вимогами до оформлення документації з практики, системою звітності та критеріями оцінки практики;

- звітування на засіданні кафедри про підсумки практики;

- своєчасне складання звітів про проведення практики з дотриманням встановлених вимог;

- внесення пропозицій щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення науково-дослідної практики, а також інших навчально-

методичних та звітних документів.

5.3. *Обов'язки керівників науково-дослідної практики від кафедри*

Для безпосереднього наукового керівництва практикою, відповідно до навчального навантаження викладачів, кафедрою призначається керівник науково-дослідної практики.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

- здійснювати контроль прибуття здобувачів освіти на практику;
- надавати допомогу здобувачам у виборі теми наукових досліджень;
- надавати консультації щодо проведення здобувачем вивчення інформаційних джерел за тематикою дослідження;
  - розробляти та надавати індивідуальні завдання та вказівки для проходження практики з урахуванням специфіки теми кваліфікаційної роботи;
- надавати роз'яснення з питань, що виникають у здобувача стосовно процесу наукової діяльності;
- контролювати своєчасність формування та виконання індивідуальних графіків проходження практики здобувачами освіти;
- консультувати здобувачів з питань виконання індивідуального завдання практики та оформлення документів з практики;
- здійснювати контроль проходження практики здобувачами освіти безпосередньо на базі практики (особисто або дистанційно, контактуючи по телефону зі здобувачем та керівником практики від виробництва).
- забезпечувати своєчасність надання на кафедру звітів з науково-дослідної практики та інших документів, необхідних для їх перевірки та захисту;
- своєчасно і об'єктивно оцінювати результати проходження практики.

5.4. *Обов'язки керівника практики від підприємства (організації)*

Керівник практики від підприємства – бази практики зобов'язаний:

- разом із керівником практики від кафедри розподілити здобувачів по підрозділах бази практики (у разі необхідності);
- забезпечити проходження практикантами інструктажів з охорони праці, їх оформлення наказом по підприємству (організації) та своєчасне (впродовж трьох днів після прибуття здобувача на місце практики) заповнення та відправлення в університет повідомлення про прибуття практикантів на місце практики;
- здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу здобувачам освіти в одержанні необхідних матеріалів для виконання програми практики;

- контролювати роботу здобувачів, ведення ними щоденників практики, додержання трудової дисципліни, правил охорони праці тощо;

- інформувати керівника практики від кафедри в разі порушення здобувачем трудової дисципліни;

- перевіряти звіти про практику, давати письмові характеристики на здобувачів з оцінкою їх ставлення до роботи, дотримання ними трудової дисципліни, рівня теоретичної і практичної підготовки.

у відгуку керівника практики від підприємства надавати оцінку якості набутих здобувачем компетентностей та результатів навчання в ході здобуття вищої освіти та надавати рекомендації щодо їхнього розширення, корегування, заміни (обов'язково відображається у щоденнику та звіті).

Керівник практики від підприємства перевіряє складений та оформлений відповідно до вимог звіт про практику, засвідчує його підписом і печаткою. У щоденнику коротко характеризує діяльність здобувача освіти за час проходження практики і виставляє власну оцінку.

5.5. Обов'язки здобувачів освіти-практикантів

Здобувачі освіти зобов'язані:

- до початку практики на настановних зборах одержати від керівника практики від кафедри настанови щодо проходження практики і оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно (не пізніше зазначеної у направленні дати) прибути на базу практики;

- простежити за оформленням і своєчасним (впродовж трьох днів) надсиланням керівнику виробничої практики від НУВГП повідомлення про прибуття здобувача на базу практики;

- систематично працювати над виконанням завдань за програмою практики;

- вести щоденник практики, в якому фіксувати виконання відповідних етапів (розділів) календарного плану-графіку практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, зазначені в індивідуальному графіку проходження практики;

- виконувати діючі на підприємстві (в організації) правила внутрішнього розпорядку, дотримуватись правил охорони праці;

- постійно підтримувати контакти з кафедрою та, при потребі, з'являтися на кафедру у призначений керівником практики від кафедри термін для отримання консультацій та проміжного контролю проходження практики;

- відповідно до вимог, висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики;

- своєчасно надати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити звіт з практики перед відповідною комісією.

4. Зміст практики

Програму науково-дослідної практики складено з урахуванням набуття здобувачами компетентностей, які вимагаються від випускників освітньо-професійною програмою «Охорона праці» освітнього ступеня магістра за спеціальністю 263 «Цивільна безпека», а також забезпечення повноти збору та якісного аналізу матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи.

Таблиця 3.1 – Орієнтовна програма науково-дослідної практики

Номер етапу	Зміст етапу практики	Приблизні витрати часу (дні)	Форма контролю
1	2	3	4
1.	Оформлення та отримання перепусток. Ознайомлення з правилами внутрішнього розпорядку підприємства (організації). Інструктаж з охорони праці, ознайомлення з правилами поведінки у надзвичайних ситуаціях.	1	
2.	Ознайомлення з підприємством у цілому та його підрозділами. Вивчення виробничої діяльності підприємства та підрозділів.	5	Розділ звіту
2.1.	Повна назва, підпорядкованість підприємства (організації), продукція підприємства. Основні і допоміжні виробничі підрозділи: призначення, роль в діяльності підприємства; зв'язки між підрозділами. Зовнішні зв'язки підприємства. Наявність потенційно-небезпечних виробництв та об'єктів підвищеної небезпеки.	2	
2.2.	Технологічні процеси, фізична суть процесів. Санітарно-гігієнічні умови	2	

	праці. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори (НШВФ) технологічних процесів і виробництв.		
2.3.	Наявні на підприємстві технічні та технологічні засоби зниження рівнів дії НШВФ. Дієвість цих засобів. Організаційні засоби зниження рівнів НШВФ, їх ефективність. Помічені резерви зниження рівнів НШВФ.	1	
3.	Діяльність служби охорони праці на підприємстві (в організації).	6	Розділ звіту
3.1.	Організаційна структура служби охорони праці. Функції керівників різних рівнів у забезпеченні сприятливих санітарно-гігієнічних і безпечних умов праці. Наявність і достатність засобів індивідуального та колективного захисту працівників. Готовність працівників до їх правильного і своєчасного використання. Система навчання працівників з охорони праці та пожежної безпеки. Система проведення інструктажів з цих питань. Наявність і достатність на підприємстві галузевих та загальнодержавних нормативно-правових актів з охорони праці і цивільного захисту.	2	
3.2.	Статистичні дані травматизму і захворюваності серед працівників підприємства. Аналіз цих показників, тенденції їх зміни впродовж останніх років. Можливі резерви поліпшення організації охорони праці на підприємстві (в організації). Наявність і повнота планів заходів з попередження надзвичайних ситуацій та планів ліквідації аварій. Можливі резерви підвищення стійкості діяльності підприємства в умовах загроз виникнення надзвичайних ситуацій.	2	

3.3.	Ознайомлення з наявними на підприємстві (в організації) системами автоматизованого контролю мікроклімату робочої зони, а також з системами пожежної і захисної сигналізації та оповіщення. (Детальне вивчення і опис тієї чи іншої системи виконується за вказівкою керівника магістерської кваліфікаційної роботи).	2	
4.	Виконання індивідуального завдання	6	Розділ звіту
4.1.	Збирання та опрацювання матеріалів для індивідуального навчально-дослідного завдання кваліфікаційної роботи. Планування, обговорення з керівниками практики від підприємства і кафедри необхідних виробничих експериментів (якщо це передбачено темою роботи). Виконання запланованих експериментів, обробка їх результатів, інтерпретація та обговорення з керівниками практики.	4	План експерименту і його результати
4.2.	Опрацювання загальних висновків та рекомендацій стосовно шляхів зниження ризиків та підвищення безпеки праці на підприємстві (в організації). Розробка висновків та рекомендацій по підсумках виконання індивідуального завдання. Обговорення висновків та рекомендацій з керівником практики від виробництва та від кафедри.	2	Висновки та рекомендації
5.	Укладання звіту, здача заліку	6	Звіт
5.1.	Укладання і оформлення звіту, підбирання ілюстративного матеріалу, документів, узгодження електронної версії звіту з керівником практики від університету, підготовка до захисту звіту, його захист на базі практики чи в університеті.	6	

Під час практики мають проводитись виробничі екскурсії для ознайомлення практикантів з діяльністю підприємства (організації) в аспекті виконання програми практики.

Бажано залучати практиканта до практичної діяльності з вирішення виробничих питань, пов'язаних із забезпеченням нормальних умов та безпеки праці (вимірювання та аналіз показників санітарно-гігієнічних умов праці на предмет їх відповідності нормативним значенням; придбання та розподіл між виробничими підрозділами та працівниками спеціального одягу, засобів індивідуального захисту; оснащення виробничих приміщень первинними засобами пожежогасіння, їх технічне обслуговування та заміна тощо).

4. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання на практику є основою для творчого індивідуального науково-дослідного розділу кваліфікаційної роботи і визначається її темою.

Право вибору теми роботи і, відповідно, індивідуального завдання на практику, надається здобувачеві освіти в межах орієнтовної тематики кваліфікаційних робіт, яка щорічно розробляється кафедрою охорони праці та безпеки життєдіяльності. Тематика робіт має забезпечувати реалізацію обов'язкової і вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки магістрів з урахуванням пропозицій і потреб установ, підприємств та організацій, висловлених, зокрема, стейкхолдерами.

При формуванні тем індивідуальних завдань слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами випускової кафедри, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

5. Методи наукової роботи при проходженні науково-дослідної практики

При виконанні індивідуального навчально-дослідного завдання застосовують переважно метод спостереження в його різноманітних формах, аналіз і узагальнення власного практичного досвіду здобувача, його керівника і досвіду працівників базового підприємства, науковий експеримент, аналіз результатів роботи підприємств, установ, різноманітні спеціальні дослідницькі методи, а також методи математичної статистики, моделювання тощо.

6. Вимоги до звіту з науково-дослідної практики

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати компетенції і результати навчання, набуті здобувачем освіти в період практики. Звіт складається індивідуально кожним студентом.

Рекомендується наступна послідовність викладення матеріалу у звіті:

1. Титульна сторінка звіту (зразок оформлення – Додаток 1).

2. Завдання.

3. Зміст звіту із зазначенням сторінок.

4. Вступ.

5. Основна частина.

5.1. Напрями та характеристика науково-виробничої діяльності підприємства (організації), що є базою практики.

5.2. Літературний огляд, стислий аналіз інших науково-інформаційних джерел, що опрацьовані практикантом для подальшого використання у роботі над кваліфікаційною роботою.

5.3. Аналіз та оцінка стану об'єкта дослідження на основі зібраного фактологічного, статистичного та фактичного матеріалу.

5.4. Методика, виконання дослідження та його результати.

6. Висновки та пропозиції.

7. Додатки

Оформлюється звіт за вимогами, що встановлені у інструктивних матеріалах кафедри з обов'язковим урахуванням державного стандарту ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання» [6].

Загальний обсяг звіту з науково-дослідної практики не повинен перевищувати 30 сторінок друкованого тексту (формат паперу А4, шрифт – Time New Roman Cyr, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см).

Звіт друкується з одного боку аркушу білого паперу.

Зміст містить назви та номери початкових сторінок всіх розділів та підрозділів звіту. Текст основної частини звіту поділяють на розділи і підрозділи згідно типової структури звіту з практики.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул, подають арабськими цифрами без знаку «№».

Першою сторінкою звіту є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. Нумерація сторінок здійснюється знизу по центру. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Кожну структурну частину звіту необхідно починати з нової сторінки.

Заголовки структурних частин звіту друкуються великими літерами симетрично до тексту (по центру). Номер розділу ставиться після слова РОЗДІЛ, після номера крапка не ставиться, потім з нового рядка друкується заголовок розділу.

Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати у роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо вони містяться на окремих сторінках звіту, їх включають до загальної нумерації.

Ілюстрації позначаються словом Рис. і нумеруються послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Після номера йде назва ілюстрації.

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи (умовні позначки) розміщують безпосередньо під ілюстрацією. Посилання на ілюстрації в тексті вказують порядковим номером в дужках, наприклад, (рис. 1.2).

Таблиці нумерують послідовно. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Назва таблиці міститься правіше, як це показано на рис. 6.1:

В разі перенесення частини таблиці на наступну сторінку над перенесеною частиною пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці.

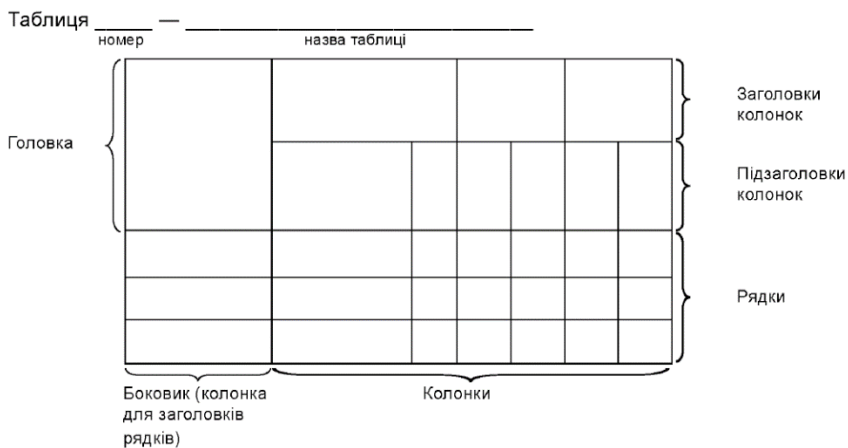

Рис. 6.1. Номер, назва і конструкція таблиці [6]

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: табл. 1.2.

У таблицях обов'язково зазначається одиниця виміру. Якщо одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Заголовки колонок таблиць починаються з великої літери.

Формули нумеруються в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, між якими ставиться крапка. Нумери формул пишуться біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках.

Пояснення значень символів, числових коефіцієнтів у формулах треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони у ній подані, і кожне починати з нового рядка.

Посилання в тексті на формули оформлюють порядковим номером формули, наприклад: у формулі 3.1.

У звіті додатки мають важливе значення, тому їм необхідно приділити належну увагу. Додатки до звіту повинні бути пронумеровані. Кожен із додатків нумерується у правому верхньому куті. Додатки повинні мати заголовок, надрукований з великої літери по центру сторінки.

7. Методи контролю і оцінки проходження практики

Поточний контроль проходження практики здійснюється керівником практики від виробництва (повсякденно) та керівником практики від кафедри (періодично, при відвідуванні баз практики та шляхом телефонного контакту з практикантом і керівником практики від виробництва).

В процесі проходження практики контролюється своєчасність і повнота виконання пунктів програми практики, оцінюються знання, вміння, старанність, дисциплінованість і результативність роботи практикантів.

Керівник практики від підприємства (організації) вказує свою оцінку в характеристиці наприкінці щоденника практики.

Керівник практики від кафедри та керівник кваліфікаційної роботи, які входять до складу кафедральної комісії з оцінки результатів практики, оцінюють якість звіту за підсумками практики, звертаючи особливу увагу на якість і повноту виконання індивідуального науково-дослідного завдання, звіту в цілому та на рівень обізнаності здобувача освіти стосовно питань, висвітлених у наданому ним звіті.

Таблиця 7.1 – Шкала оцінювання результатів практики її керівником
(керівником кваліфікаційної роботи)

<i>Бали</i>	<i>Національна шкала</i>	<i>Шкала ECTS</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
90-100	відмінно	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
82-89	добре	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
74-81		C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, аргументувати власні думки

64-73	задовільно	D	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60-63		E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
Менше 60	незадовільно	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу

8. Методичне забезпечення

1. Тимчасове положення про організацію проведення практик для здобувачів вищої освіти НУБГП. Рівне: НУБГП, 2018. 31 с. URL: <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/nmv/sektor-pnp/dokumenti> (дата звернення: 21.02.2020)
2. Концепція практичної підготовки студентів НУБГП. Рівне: НУБГП, 2016. 4 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/5617/> (дата звернення: 21.02.2020)

9. Рекомендована література

Базова

3. Туровська Г. І. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник. Рівне : НУБГП, 2012. 198 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2311/1/727153%20zah.pdf> (дата звернення: 21.02.2020).
4. Охорона праці у питаннях та відповідях : навч. посібник / За редакцією Москальової В. М. Рівне : НУБГП, 2011. 444 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/16898> (дата звернення: 21.02.2020).
5. Левчук К. О., Романюк Р. Я., Толок А. О. Цивільний захист: навчальний посібник. Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2016. 325 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/10/5-10-b1.pdf> (дата звернення: 22.02.2020)
6. ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. URL: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF (дата звернення: 22.02.2020).

Додаткова

7. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : навч. посібник / Филипчук В. Л. та ін. Київ: Основа, 2016, 304 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/16910/1/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D1%81%D0%BB3%281%29.pdf> (дата звернення: 21.02.2020).

8. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. №337 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF> (дата звернення: 20.01.2020).

9. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. / за ред. А. Є. Конверського. Київ, Центр учбової літератури, 2010. 352 с. URL: http://www.immsp.kiev.ua/postgraduate/Biblioteka_trudy/Konversky_osn_metod_ta_or_g_nayk_dosl.2010.pdf (дата звернення: 22.02.2020).

10. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Київ, Знання, 2004. 307 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Sheiko_Vasyl/Orhanizatsiia_ta_metodyka_naukovo-doslidnytskoi_diialnosti.pdf (дата звернення: 22.02.2020)

10. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>

2. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75, URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <http://www.dsns.gov.ua/>

4. Головне управління ДСНС у Рівненській області. URL: <https://rv.dsns.gov.ua>

5. Періодичне електронне видання «Безпека життєдіяльності». URL: <http://lib.vippo.org.ua/periodyka.php?cat=101>

6. Журнал «Охорона праці». URL: <http://ohoronapraci.kiev.ua/arhiv-zhurnalu/>

7. Журнал „Промислова безпека”. URL: <http://prombezpeka.com/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
Національний університет водного господарства
та природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

ЗВІТ

про проходження науково-дослідної практики

Здобувача (ки) _6_ курсу групи _____
спеціальності 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма
«Охорона праці»)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 202__ р.

База практики _____

Керівник практики від кафедри

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(науковий ступінь, вчене звання керівника, посада)

Керівник практики від бази практики

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
(науковий ступінь, вчене звання керівника, посада)

Рівне - 202__